

זמני השבת (ת"א):

כניסת השבת: 16:22

יציאת השבת: 17:22

כ"ג כסלו תשע"ז

גיליון מס' 297

שאל אביך וירגודך

שאלות ותשובות על הפרשה

עונג שבת

לקחים לחיים

פרשת השבוע עוסקת ביוסף הצדיק, שאחיו מכרוהו לשיירת ישמעאלים היורדים מצרימה. יוסף הגיע למצרים וכתוצאה מכך, העם היהודי נאלץ לעבור עבודת קשה ומפרכת למעלה ממאתיים שנה. אך תהליך "הירידה" למצרים, הוא תהליך שלא ניתן היה להמנע ממנו. העבודות מילאה תפקיד בהיסטוריה של העם היהודי וזה חידוד האמונה.

כל מהות ירידת הנשמה לעולם היא ע"מ שנלמד לקחים חשובים. אנשי הקבלה מכנים את התהליך הזה בשם "תיקון" - זיכון מיוחד לנשמה שלנו, המבוסס על טעויות שנעשו בגלגוליה הקודמים, שמקורן בחטאם הקדמון של אדם וחווה.

אין הכוונה בכך, שעלינו להערים קשיים נוספים על עצמנו, אבל אם אנו נאלצים לעבור תהליכים שהחיים מזמנים עבורנו, אזי שגוי יהיה מצדנו, להימנע מהם. לעיתים קרובות מדי אנו "בורחים" מתוך תקווה להתחמק מהעימות הכואב עם המציאות. אך בסופו של דבר, היא תמיד תשיג אותנו. משום שה"קושי" הזה, הוא חלק חשוב ומשמעותי במטרה שלשמה נשלחנו לעולם.

אל תפחדו. הכל שייך ל"תוכנית העל" של הקב"ה. אם קיים בחייכם איזה קושי, התמודדו מולו. התאמצו להתגבר עליו. שפרו את הכושר של "שרירי האמונה" שבתוככם. הכירו בעובדה שהקב"ה שולט בכל העניינים. הוא העמיד אתכם במצב המסוים הזה מתוך סיבה הידועה רק לו, ורק הוא מסוגל להוציא אתכם ממנו בשלום ובביטחה. והקב"ה, תמיד מקיים את הבטחותיו!

אש התורה/הרב שרגא סימונס

1. **מדוע אהב יעקב את יוסף מכל בניו? (ל"ז, ג' רש"י)**
יעקב אהב את יוסף כי הוא נולד לו לעת זקנתו וכל מה שיעקב למד מ-שם ועבר מסר ליוסף, ועוד שזיו פניו של יוסף דומה לו.
  2. **יעקב עשה ליוסף כתונת פסים, כיצד למדים מהמילה פסים על צרותיו של יוסף? (ל"ז, ג' רש"י)**
שיוסף נמכר לפוטיפר, לסוחרים, לישמעאלים ולמדיינים. נוטריקון פסים.
  3. **מניין למדים מתוך גנותם של אחיו של יוסף את שבחם? (ל"ז, ד' רש"י)**
שנאמר: "ולא יכלו דברו לשלום", שהם לא דיברו אחד בפה ואחד בלב, אלא הראו לו את שנאתם אליו ולא עשו עצמם כאוהביו.
  4. **מה היה החלום הראשון שחלם יוסף? (ל"ז, ז')**
שהוא ואחיו מאלמים אלומות בתוך השדה, והנה קמה וניצבה אלומתו בקומה זקופה והאלומות של אחיו השתחוו לאלומתו.
  5. **מה היה החלום השני שחלם יוסף? (ל"ז, ט')**
שהשמש והירח ואחד עשר הכוכבים משתחוים לו.
  6. **מה היתה תגובת יעקב על החלום? (ל"ז, י' רש"י)**
אביו גער בו ואמר: "הבוא נבוא
- אני ואימך ואחיך להשתחוות לך ארצה?" הרי אימך כבר מתה, יעקב אמר זאת כדי שבניו לא יקנאו ביוסף, לכן אמר כמו שאי אפשר שאימך תבוא להשתחוות לך כך כל שאר החלום בטל.
7. **מה למדו חכמים מעניין זה? (ל"ז, י' רש"י)**
שאינן חלום בלא דברים בטלים.
  8. **מה תיכננו האחים לעשות ליוסף כשראוהו מרחוק ומי הצילו? (ל"ז, כ'-כ"א)**
האחים תכננו להרוג את יוסף ולהשליכו לבור ולומר ליעקב אביהם שחיה רעה אכלתהו. אך ראובן הציל אותו מידיהם והציע להשליכו לבור מבלי לפגוע בנפשו, ותכנן שאח"כ יבוא ויצילהו מהבור.
  9. **מה באמת עשו האחים ליוסף? (ל"ז, כ"ג-כ"ד)**
הפשיטו את כתונת הפסים מעליו והשליכו אותו לבור ואח"כ מכרו אותו לישמעאלים.
  10. **"והבור ריק אין בו מים" מה הקושי במילים אלו ומה התירוץ? (ל"ז, כ"ד רש"י)**
אם הבור ריק אז ברור שאין בו מים, אם כן למה מדגישים זאת? אלא שהבור ריק ממים אך יש בו נחשים ועקרבים.
  11. **כמה שנים התאבל יעקב על יוסף עד שירד למצרים וראה אותו? (ל"ז, ל"ד רש"י)**

השגחה פרטית

פעם אחת ה'סבא מנוברדוק' היה בבית בודד ביער ולמד תורה, הוא למד שעות עד שנוו שהאיר לו כבה. ישב 'הסבא' והצטער על ביטול התורה שנגרם לו, אך היה סמוך ובטוח כי הקב"ה יזמין לו כל צרכו.

מחשבות הביטחון בקב"ה מלאו את ראשו, לפתע קם ופתח את הדלת. בו ברגע שפתח את הדלת ניגש אליו אדם והגיש לו נר חדש ונעלם...

במשך עשרים וחמש שנה שמר 'הסבא' על שארית הנר המופלא שנשאר לו, כדי לזכור את הנס הנפלא, ולהראות לתלמידיו את תוצאות הביטחון המוחלט בקב"ה. יום אחד פרצה שריפה בביתו וכילתה גם את הנר המופלא... פנה 'הסבא' לתלמידיו לאחר השרפה ואמר: "הנר נשרף, כדי ללמד אותנו שצריך האדם לבטוח בקב"ה גם ללא הוכחות..."

יוסף פתר את חלומותיהם של שר המשקים ושר האופים, מיד שיצא שר המשקים מבית-הסוהר פנה אליו יוסף ואמר: "כִּי אִם וְכִנְתָּנִי אֲתָךְ כְּאֲשֶׁר יִיטֵב לְךָ וְעָשִׂיתָ נָא עִמָּדֵי חֶסֶד וְהִנְכַּתְנִי אֶל פְּרֻעָה וְהוֹצֵאתְנִי מִן הַבַּיִת הַזֶּה." יצא שר המשקים וחזר למשרתו "וְלֹא זָכַר שֶׁר הַמְּשָׁקִים אֶת יוֹסֵף וַיִּשְׁכַּח." אומר רש"י: "משום שתלה יוסף את ביטחונו בשר המשקים, נענש והיה במאסר שנתיים ימים."

המהר"ם מאמשינוב שאל: "מדוע הכפילות "ולא זכר... וישכחהו", הרי אם לא זכר ברור שהוא שכח אותו...?"

והוא תירץ: "מיד שביקש יוסף את עזרתו של שר המשקים, הבין כי עבר עבירה בכך שלא בטח בקב"ה אלא שם מבטחו בבשר ודם, משום כך התפלל מיד לקב"ה כדי שישכח שר המשקים את בקשתו..." לא פעם אנו מבקשים מהקב"ה הוכחות על קיומו, על מלכותו, על ההשגחה הפרטית שהוא משגיח על כל אחד ואחד מאיתנו.

ה'סבא מנוברדוק' מלמד אותנו שצריך האדם לבטוח בקב"ה גם ללא הוכחות! לכל אדם יש השגחה פרטית על כל רגע בחייו, כל פרט שקורה בחייו מושגח בהשגחה עליונה - כל הצלחה, כל כישלון, כל התעלות וכל קושי מדוקדק בשיא הדיקדוק על-ידי בורא עולם.

אם הצלחת או חלילה נכשלת, הפנייה הראשונה שלך תהיה לבורא עולם לתודה או לעזרה, רק אחר-כך למשפחתך וחברך. הרי הכל ממנו, על פיו ישק דבר - פנה תחילה לראש הפרמידה שם תקבל את מה שאתה צריך... חיזוק יומי

תמר מוחזקת שימותו אנשיה כשם שמתו ער ואונן.

16. מה העירבון שנתן יהודה לתמר כלתו? (ל"ח, י"ח) הטבעת שהיה יהודה חותם בה, השמלה שהיה מתכסה בה כדרך האנשים החשובים והמטה.

17. מי הם שני הבנים שנולדו לתמר מיהודה ומדוע נקראו כך? (ל"ח, כ"ט-ל' רש"י)

פרץ זרח. פרץ- מלשון חוזק, שפרץ ויצא לפני אחיו, כי אחיו כבר הוציא ידו לצאת ראשון והכניס ידו חזרה. זרח- על שם מראה זריחת חוט השני שהמיילדת קשרה על ידו.

18. כיצד פתר יוסף את חלומו של שר המשקים? (מ', י"ג)

שבעוד שלושה ימים פרעה יסלח לו וישיב אותו לתפקידו הקודם.

19. מה ביקש יוסף משר המשקים? (מ', י"ד)

שכאשר פרעה ישיב אותו אליו, שהוא יזכור אותו ויעשה עימו חסד, ויזכיר אותו לפני פרעה כדי שיוציא אותו מהמאסר, אך שר המשקים לא זכר את יוסף.

20. כיצד פתר יוסף את חלומו של שר האופים? (מ', י"ט)

שבעוד שלושה ימים פרעה ישא ראשו מעליו ויתלה אותו על עץ, והעוף יאכל את בשרו.

יעקב התאבל על יוסף 22 שנה. יוסף היה בן 17 כשהושלך לבור, ובן 30 היה בעומדו לפני פרעה, הרי עברו 13 שנה ועוד 7 שנות שובע ושנתיים הרעב עד שבא יעקב למצרים=22 שנה.

12. 22 שנה שבהן התאבל יעקב על יוסף כנגד מה באו? (ל"ז, ל"ד רש"י)

כנגד 22 שנה שבהן יעקב לא קיים מצוות כיבוד אב ואם, 20 שנה שהיה בבית לבן ושנתיים בדרך בשובו מבית לבן.

13. מדוע נסמך עניין יהודה לכאן והפסיק את עניין יוסף? (ל"ח, א' רש"י)

ללמדנו שהאחים הורידו את יהודה מגדולותו כשראו בצרת אביהם שהתאבל על יוסף, הם אמרו ליהודה: אתה אמרת לנו למכור את יוסף, אילו היית אומר לנו להשיבו היינו שומעים לך.

14. מי הם ער, אונן ושלה? (ל"ח, ב'ה-')

בני יהודה מהאישה שגייר שהיתה בתו של שוע שהיה אדם חשוב.

15. מדוע דחה יהודה את תמר כלתו מלהשיאה לשלה בנו לאחר מות ער ואונן? (ל"ח, י"א רש"י)

יהודה חשש פן ימות שלה בנו כשינשא לה, כי חשב שאולי

חלימוד בעלון מוקדש

לעילוי נשמת אברהם צבי בן שמואל הכהן ז"ל

לעילוי נשמת הרב חיים בן שמעון מורחי ז"ל

לרפואת נתן יעקב בן ליזה